

A ....télőtábla a dr. Herczeg Ferenc ügyvéd valamint Nochta és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - dr. Joó Éva ügyvéd által képviselt Gy.I. képviselte **alperes neve** alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a ....Törvényszék 2014. február hó 28. napján kelt, ..... számú ítélete ellen a felperes részéről 47. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

### Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 355.600,- (háromszázötvenötezer-hatszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### Indokolás

A felperes 1984. évben három másik taggal együtt megalapította a V... tolnai székhellyel, 26.527.000 forint jegyzett tőkével, majd 1990. évben a V. részvénytársasággá alakult át: a cég neve **W.Rt.** lett, kezdetben még mindig tolnai, majd 1997. évtől **sz.-i** székhellyel. A részvénytársaságban a felperes többségi befolyást biztosító részvéncsomaggal rendelkezett. A gazdasági társaság profilja komplex építészeti-építési és szerelési munkálatok kivitelezése volt. A társaság alaptőkéje 2000 augusztusában a cégnyilvántartás szerint 73.000.000 forint névértékű bemutatóra szóló részvény volt, melynek a zártkörű névre szóló részvénné történő átalakítása 2000. év augusztusában megkezdődött. Ennek keretében a társaság 73.000 darab 1.000 forint névértékű névre szóló részvényt bocsátott ki. A bemutatóra szóló részvények 75 %-a felperes neve tulajdona volt, a részvények névértéke 54.750.000 forint. A **W.Rt.** (W.Rt..) alaptőkéje alaptőke-emelés folytán 2001 tavaszán 100 millió forint lett, az összesen 100.000 db, egyenként 1.000 forint névértékű részvényből 25.000 db **F.-né**, 75.000 db a felperes tulajdonában állt.

A perrel érintett időszakban a felperes vezetése alatt működő **W.Rt.**, mint kivitelező és az alperes jogelődje, mint közbeszerzési pályáztató és megrendelő között közbeszerzési eljárás keretében több építési-szerelési munka elvégzésére szóló

szerződése kötött, illetőleg annak kivitelezése volt folyamatban. Az alperes jogelődje 2001. július 16-án - közbeszerzési eljárást követően - 743.000.000 forint összegű bruttó átalányáron kötött vállalkozási szerződést a **W.Rt.**-vel a **P. O.**, a **Sz. Cs.**, és a **B.O.** átalakítására és bővítésére („otthonok szerződés”). A teljesítési határidőt 2002. március 14-ében határozták meg azzal, hogy a kötbérterhes részhatáridő a kiviteli tervénél 2001. augusztus 18., a **b.-i** munkáknál 2001. december 20., a **sz.-i** munkáknál 2001. december 15, míg a **p.-i** munkáknál - amelyek csak az előző két helyszínen elvégzett használatban vételi eljárás sikeres lezárultát követően indult - 2002. március 14. A szerződés 8.100. pontjában kikötötték, hogy ha a vállalkozó a jóváhagyott műszaki ütemtervhez képest bármelyik ütemben 60 napos késedelembe esik, akkor a megrendelő jogosult a szerződés egyoldalú felmondására. A teljesítési határidőket 2002. május 2-án módosították, a **b.-i** és a **sz.-i** otthon esetében az átadási határidő 2002. április 30-ára, a **p.-i** munka átadásának határideje 2002. szeptember 15-ére változott.

Az alperesi jogelőd közgyűlése 2002. július 5-én meghozott 58/2002.(VII.5.) számú határozata úgy rendelkezett, hogy az alperes a vállalkozói szerződést, annak 8.100. pontja alapján 2002. július 20-ára felmondja, egyben felhatalmazta az alperesi jogelőd elnökét a hátralévő munkák befejezésére vonatkozó közbeszerzési eljárás lefolytatására. A határozat alapján a közgyűlés elnöke 2002. július 8-án a szerződést 2002. július 20-ára felmondta.

A **W.Rt.** a .... Megyei Bírósághoz keresettel fordult a szerződés jogellenes felmondása miatt hátralékos vállalkozói díj és kártérítés megfizetése iránt. A .... Megyei Bíróság ..... számú ítélete ellen benyújtott fellebbezés folytán eljáró ....télőtábla a .... számú rész-közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperesi jogelőd 2002. július 5-én napján kelt jogellenes felmondása következtében a **W.Rt.**-nél felmerült kár 88 %-áért tartozik felelősséggel. Az ítéltábla álláspontja az volt, hogy a 2002. július 8-i nyilatkozat felmondás volt, és e felmondás nem volt jogszerű. A felek a felmondási jogot a műszaki ütemtervben meghatározott időpontokhoz kötötték, a műszaki ütemtervek viszont nem tartalmaztak olyan időpontot, amelyhez a felmondási határidő tényleges köthető. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a **W.Rt.** „kizárása” (felmondás) - jogellenségéből fakadóan - az alperesi jogelőd kártérítési felelősségét is megalapozza a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján. A Legfelsőbb Bíróság .....számú rész-közbenső ítéletével a ....télőtábla jogerős határozatát hatályában fenntartotta.

A folytatódó eljárásban a **W.Rt.** további két beruházásból eredő kára megtérítését is kérte, és nem vagyoni kártérítés iránti kérelmet is előterjesztett. A .... Megyei Bíróság .....számú ítéletével az alperesi jogelődöt a **W.Rt.** javára 295.829.420 forint és kamatai, míg a **W.Rt.** kártérítési követeléseinek egy részét engedményesként megszerző **G. II. rendű** felperes javára 165.829.417 forint és kamatai megfizetésére kötelezte. Az alperesi jogelőd fellebbezése folytán eljáró ....télőtábla a ..... számú jogerős részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta, a felperesek javára megítélt vagyoni kártérítés összegét személyenként 53.000.336,- forintra leszállította, mellőzte az alperesi jogelőd

késedelmi kamat megfizetésére kötelezését, és a 132.000.000 forint nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasította. Az ítéltábla mind jogalapjában, mind összecszerűségében helytállónak találta az „otthonok szerződés” jogellenes felmondásából eredően érvényesített kártérítési követelésre vonatkozó ítéleti rendelkezést. A **m.-i** szerződés és a **sz.-i** szerződéssel kapcsolatos tényállást több ponton hiányosnak és helytelennek találta, és ebben a részében az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A nem vagyoni kártérítéssel összefüggésben az ítéltábla álláspontja szerint a **W.Rt.** bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. A másodfokú bíróság még a személyiségi jogsértés tényét sem látta igazoltnak, nem hogy az azzal okozati összefüggésben felmerült nem vagyoni hátrány bekövetkezését.

A .... Megyei Bíróság ..... számú ítéletében a **W.Rt.** és **G.** keresetét elutasította. A fellebbezés folytán eljáró ....ítéltábla a ....számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperesi jogelődöt a **W.Rt.** és **G.** javára személyenként 46.681.391,- forint és kamatai megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy az „otthonok szerződés” felmondása következtében előállt 641.457.000,- forint bevételkiesés a másik két szerződés finanszírozását is nagymértékben ellehetetlenítette. Az „otthonok szerződés” felmondása közrehatott azon helyzet kialakulásában, amelyre tekintettel a másik két szerződést a megrendelők felmondták, illetve attól elálltak. Ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a finanszírozás megnehezülésében és a felmondásban, illetve elállásban a **W.Rt.** is közrehatott, a szabad pénzeszközök romániai befektetésre (82.500.000 forint) és a **D.-i** Önkormányzattal kötött szerződés megfinanszírozására fordított 145.542.869 forint kivonásával, ennek arányát 50 %-ban határozta meg. A Legfelsőbb Bíróság ..... számú ítéletében a ....ítéltábla jogerős ítéletét hatályában fenntartotta.

A **W.Rt.**-nek 2001-2002. évben jelentős összegű tartozásai álltak fenn a **M. Rt.**-vel szemben. A **M. Rt.** mint hitelező, a **W.Rt.** mint adós, és a felperes mint óvadéknyújtó között 2001. március 28-án írásban szerződés jött létre, melyben a szerződő felek rögzítették, hogy a **W.Rt.** 2001. március 10-én 850.168.203,- forint tőke és 544.000.000 forint kamat tartozást ismert el a **M. Rt.** felé, ennek egy részét engedményezés alapján a .... Megyei Önkormányzat és a **B. Rt** fogja megfizetni. Az elismert összegből fedezetlen 129.551.521 forint tőke, 544.000.000 forint kamat, és a **W.Rt.** tartozás-elismerést tett a 2001. január 1-étől esedékes a tőke teljes kifizetéséig felmerülő kamatokra is. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy a felperes 54.750.000 forint névértékű részvényt a Ptk. 270. §-a alapján óvadékba ad a **M. Rt.**-nek, melyekből az közvetlenül kielégítheti magát úgy is, hogy a részvények értékét az esedékességkor névértéken az adós tartozásába beszámítja, és így válik a **W.Rt.** részvényesévé.

A szerződő felek 2003. március 19-én megállapították, hogy a megállapodás megkötése óta a **W.Rt.**-nél számos, a tényleges teljesítés alapjaiban késleltető, elnehezítő gazdasági esemény következett be, ezek közt utaltak az „otthonok szerződés” megszűnésére is. Ezért a **M. Rt.** átmenetileg igényt tartott a 2001.

március 28-i megállapodásban megjelölt részvényekre. Írásbeli megállapodásukban rögzítették, hogy a „tulajdonszerzés kizárólagos célja a cég helyi piaci régióban való kedvezőtlen megítélésének megváltoztatása, egy új piaci arculat kialakítása, lehetőség szerint a cég megfelelő munkákhoz segítése, összességében a részvénytársaság hosszú távú működőképességének fenntartása”.

A **W.Rt.** felszámolási eljárásban a **M. Rt.**, mint többségi részvényes nem tudott a hitelezőkkel megállapodni. A szerződő felek ezért 2004. december 14-én megállapodtak abban, hogy a **M. Rt.** a megszerzett 54.700.000 forint névértékű részvényt a felperesnek ellenérték megfizetése nélkül visszaadja.

A felperes a 2002. szeptember 2-án kelt szerződéssel a **F.Rt.**-nek eladott 20.250 db, egyenként 1.000 forint, összesen 20.250.000 forint névértékű részvényt, részvényenként 221 forint, összesen 4.475.250 forint vételárért. A részvényeket a szerződés aláírásával egyidejűleg a vevő nevére szóló forgatmánnyal ellátva a vevőnek átadta.

A részvényeket a **F.Rt.** a **W.Rt.** másik részvényesétől, **F.-től** megvásárolt részvényekkel együtt **K.-nek** 2003. szeptember 4-én eladta, részvényenként 221 forintos vételár ellenében.

A felperes és **K.** 2008. június 16-án szerződést kötött, melyben rögzítették, hogy **K.** 2004. július 13-án az orvosi technológia körében bejelentkezett hitelezőkkel való eredményes tárgyalás érdekében 6.750 db részvényt a felperesnek visszaadott. A 2008. június 16-án kelt megállapodás aláírásával a felperes **K.-től** a még át nem adott összesen 38.500.000 forint névértékű 38.500 db részvényt is megszerezte.

A felszámolás elrendelését követően, 2004 januárjában a felszámoló a felperes munkaviszonyát a **W.Rt.**-nél megszüntette. Ebben az időben a felperes kapcsolatba került az **Ú.Kft.**-vel, amely 2004. elején egy nagyobb volumenű építési beruházást tervezett, és ehhez keresett generálkivitelezőt. Erre jelentkezett az akkor már felszámolás alatt álló **W.Rt.** is, és a generál-kivitelezésről szóló előszerződés megkötésére is sor került. A beruházáshoz kb. 500 millió forintos hiteligérvényt adó **H.** azonban a **W.Rt.** generálkivitelezőként nem fogadta el. A felperes részéről felmerült, hogy az egész projektet megpróbálja átvállalni az **Ú.Kft.** keretein belül. Ennek érdekében a felperes fia megvásárolta az **Ú.Kft.** üzletrészeinek egy részét, míg a felperes lett 2004. augusztus 24-én a cég ügyvezetője, és e minőségében 2006. májusáig annak munkavállalója is. A beruházás végül meghiúsult, és a cég felszámolás alá került.

A felperes 2007. július 5-én kelt, az alperesi jogelőd közgyűlése elnökéhez címzett és az alperesi jogelődhöz 2007. július 9-én megérkezett levelében bejelentette, hogy az „otthonok szerződés” jogellenes felmondását követően a felperesnek jelentős kára származott, melynek felmérése folyamatban van. A kárfelmérés eddigi adatai alapján már megállapítható, hogy a felperest legalább 150.000.000 forint vagyoni hátrány érte. Felszólította ezért az alperesi jogelődöt, hogy a felszólítás

kézhezvételétől számított 15 banki munkanapon belül 150.000.000 forintot fizessen meg a felperesnek. A levél zárómondata szerint a felperes „további kárigénye tekintetében jogfenntartással él”.

A felperes az alapeljárás során többször módosított keresetében kártérítési igényt érvényesített, 1.965.657.500 forint és annak 2002. szeptember 22-étől számított kamatai megfizetésére kérte az alperes jogelődöt kötelezni. Ebből 1.084.396.500 forintot „tényleges kár” címén, 872.261.000 forintot nem vagyoni kár címén igényelt. A felperes kereseti követelésének indokaként a ....télőtábla .... számú jogerős rész-közbenső ítéletének abból a megállapításából indult ki, hogy a **W.Rt.** és az alperes jogelődje között létrejött „otthonok szerződés” felmondása jogellenes, és ezért érvénytelen. A felperes álláspontja szerint ez a felmondás visszavonhatatlanul meghatározta a **W.Rt.** jövőbeni gazdasági lehetőségeit, a felmondás lehetetlenné tette a társaság tevékenységének folytatását, további gazdaságos működtetését. Az alperes jogelődje a felperes álláspontja szerint a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a szerződésen kívül okozott kár megtérítésének szabályai szerint tartozik helytállni a felperest ért kárért, a felek közötti deliktuális kárkötelem azzal keletkezett, hogy az „otthonok szerződés” jogellenes felmondásának eredményeként a felperes részvényei értéktelenné váltak. A vállalkozó szerződésszegésére alapított felmondás .... megye területén a **W.Rt.**-t a közbeszerzési piacról kizárta, másrészt határozatlan és beláthatatlan időre - a közbeszerzési eljárásról 1995. évi XL. tv. (Kbt.) 46. § (2) bekezdés b) pontjára tekintettel - Magyarország egész területén lehetetlenné tette a **W.Rt.** részére a közbeszerzési eljárásokon indulást. A felperes a károkozás időpontját 2002. július 5. napjában határozta meg, állította, hogy a kár számára a 2002. szeptember 27-i közgyűlésen hozott határozattal realizálódott, a károkat azonban folyamatosan szenvedte el. A kár bekövetkezésének végleges időpontját 2003. február 28-ára tette.

A felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét kifejezetten arra alapította, hogy az alperesi jogelőd jogellenes felmondása a **W.Rt.** közbeszerzési piacról történő kizorítására, és a felperes ellehetetlenítésére irányult. A jogellenes felmondás folytán kialakult alapvető változások szükségszerű velejárója volt, hogy a felperes, mint a **W.Rt.** részvényese és elnök-vezérigazgatója kiemelkedően jó hírnevét elvesztette, és egzisztenciális helyzetében végleges és pénzben ki nem fejezhető hátrányt szenvedett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a felperes igénye a Ptk. 360. §. (1) bekezdése, 326. § (1) bekezdése, 324. § (1) bekezdése és 325. § (1) bekezdése alapján elévült. Az alperes álláspontja szerint a felperesnek keresetőségi joga sincsen, mert nem volt az „otthonok szerződés” alanya. A felperes, mint részvényes kizárólag a részvénytársaságot ért kár arányos részét követelheti, azonban ezt is kizárólag a részvénytársasággal szemben. Utalt a ....télőtábla ....számú ítéletére, álláspontja szerint a **W.Rt.** ellehetetlenüléséhez nem a felmondás vezetett, hiszen a valós helyzet az, hogy 2002-ben a **W.Rt.** felszámolási helyzetben volt, a felperes maga ismerte el, hogy 2002-ben a

részvénytársaság tevékenységet már nem végzett, ezért az ítélőtábla el is utasította a részvénytársaság nem vagyoni kártérítés iránti igényét.

Az elsőfokú bíróság ..... számú ítéletével a keresetet elutasította. Rámutatott arra, hogy bár a károkozó magatartásként megjelölt felmondás szerződéses jogviszonyon belüli magatartás, nem zárható ki annak lehetősége ki, hogy a szerződésen belül tanúsított magatartás egyidejűleg harmadik személy irányába szerződésen kívül joghatást váltson ki. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes részvényeinek elértéktelenedéséből származó vagyoni károk tekintetében kár bekövetkezésének legkorábbi időpontja a második közgyűlési határozat meghozatalának időpontja, azaz 2002. szeptember 27-e, míg a legkésőbbi időpont a felperes által megjelölt 2003. február 28-a, amikor nyilatkozata szerint a károk már ténylegesen realizálódtak. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes követelése érvényesíthetőségének helyzetében a vagyoni károk tekintetében a **W.Rt.** által indított kártérítési perek jogerős lezárulása után jutott, hiszen ezt követően mérhette fel azokat a vagyoni jellegű károkat, amelyek őt, mint részvénytartót érték. Ez azt jelenti, hogy a felperes vagyoni kártérítési igényének elévülési ideje 2010. március 9-éig a Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján nyugodott. A megyei bíróság álláspontja szerint az elévülés nyugvására tekintettel a felperesnek az alperes jogelődjéhez 2007. július 9-én érkezett felszólító levelének nincs jogi relevanciája, bár kétségtelen, hogy az okirat a vagyoni hátrányok tekintetében tartalmilag kellően konkrét ahhoz, hogy az elévülés nyugvásának hiányában is az elévülési időt megszakítsa.

A felperes nemvagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmével összefüggésben megállapította, hogy a kár bekövetkezése már 2002 áprilisában realizálódott, mely időponthoz képest a felperes elévülési időn túl érvényesítette igényét. A vagyoni kár megtérítése iránti kereset tekintetében megállapította, hogy a felperes által érvényesített igény azonos a **W.Rt.** által az alperes ellen indított kártérítési perek során érvényesített igénnyel. A Szegedi Ítélőtábla Polgári Kollégiumának 2/2005.(VI.17.) számú Kollégiumi ajánlásában foglaltakra figyelemmel kifejtette, hogy a társasági részesedés értékcsökkenése csak formálisan valósítja meg a társasági tag magánvagyonában esett hátrányt, a jogi személyiségből fakadó előnyök miatt önként vállalt elkülönült, „megkettőzött” jogalanyiság ugyanazon vagyoni hátrányt kétszeres érvényesítését a különvált jogalanyok számára külön-külön nem teszi lehetővé, a tag magánvagyonában esett hátrány „látszatkár”, saját jogú igény érvényesítés esetén a kár, mint kártérítési felelősség egyik eleme ilyen esetben hiányzik.

A ....télőtábla ..... számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy legkorábban 2003. szeptemberében bekövetkezett a felperes nemvagyoni hátránya, ezért nemvagyoni kártérítési követelése elévült, bírói úton nem érvényesíthető.

A vagyoni károk tekintetében kiemelte, hogy a felperes nem bizonyította a vagyoni kár ténybeli alapját, azt a hivatkozását, hogy a **W.Rt.** az alperes magatartása miatt

nem tudott anyagi fedezetet igazolni a közbeszerzési pályázatokhoz, ezért a közbeszerzési piacról kivonult, nem tudott a piacon fellépni, üzleti lehetőségei beszűkültek és e tények okozták - függetlenül a társaságnál bekövetkezett kártól - a felperes tulajdonában álló részvények értékének drámai változását, mely kár független a **W.Rt.**-t az ugyanezen okokra visszavezethetően ért kártól. Megállapította, hogy a **W.Rt.** részvényei nem voltak bevezetve a tőzsdére, így e részvények árfolyamáról sem lehet beszélni. Az köztudomású tény, hogy a tőzsdére bevezetett részvények napi árfolyama nagymértékben a tőzsdei folyamatoktól, napi politikai gazdasági eseményektől függ, és szinte függetlenedik a részvénytársaság pillanatnyi vagyoni helyzetétől, annak nyereségétől, eredményességétől, azaz a tőzsdei részvények napi árfolyama, és a tőzsdére bevezetett társaság vagyoni helyzete közötti kapcsolat lazává válik. E tények a tőzsdei részvények esetén köztudomású tények, melyet a Pp. 163. § (3) bekezdése értelmében a bíróság bizonyítás nélkül valónak fogadhat el.

A tőzsdei forgalomban részt nem vevő részvények körében azonban, amely körbe a felperes részvényei is tartoznak, az a felperes által állított tény, hogy a részvény értéke, és társaság vagyoni helyzete elválhat egymástól - és ezért a Szegedi Ítéltábla kollégiumi ajánlásában kifejtett elvek nem volnának alkalmazhatók - nem tekinthető köztudomású, és ezért bizonyítás nélkül valónak elfogadható ténynek. Ezért a felperesnek a Pp.164. § (1) bekezdése értelmében bizonyítania kellett volna a perben azt a tényt, hogy az az alperesi magatartás, amelyet a kártérítési felelősség alapjául felhozott, nevezetesen a **W.Rt.**-vel kötött vállalkozási szerződés megszüntetésének módja, azaz, hogy az alperes a vállalkozási szerződést a **W.Rt.** szerződés szegésére hivatkozással kívánta - alaptalanul - megszüntetni, önmagában csökkentette a felperes részvényei értékét, függetlenül a részvénytársaság vagyoni helyzetétől. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a felperes ezt a tényt nem bizonyította, ezért nem volt megállapítható a perben az, hogy a felperesnek merülhetett fel olyan, a társaság vagyoni helyzetétől és a társaságnak okozott kártól független, önálló kára, melyre figyelemmel az alperes ugyanazért a magatartásért a felperes felé önálló felelősséggel tartozna. Sem a tanúvallomások, sem a **M. Rt.**-vel és a **F. Rt.**vel kötött szerződések, sem a becsatolt tanulmányok nem támasztják alá a részvények társaságtól függetlenedett vagyoni értékét.

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság ..... számú részítéletében a ....ítéltábla ..... számú jogerős ítéletének a felperes nemvagyoni kártérítés megfizetése iránt előterjesztett keresetét elutasító rendelkezését hatályában fenntartotta a vagyoni kártérítés iránt előterjesztett keresetét elutasító rendelkezését - az elsőfokú bíróság ítéletének e tárgyban hozott rendelkezéseire is kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben új eljárásra, és új határozat hozatalára utasította. Kifejtette, hogy a részvények értékcsökkenésének oka nem feltétlenül kapcsolódik egy társaság összvagyonára értékének csökkenéséhez vagy növekedéséhez az elmaradásához, mivel a részvények értékét nem kizárólag a társaság könyveiben szereplő eszközök értéke adja, hanem profit termelő képessége, fejlődési lehetősége, piaci kapcsolatai, azaz a gazdasági életben

elfoglalt helyzete. Megállapította, hogy köztudomású és valóként elfogadható tény, hogy a nem tőzsdei részvények értéke és a társasági vagyon helyzete elválhat egymástól. Kiemelte, hogy a perbeli jogvitában a Szegedi Ítéltábla 2/2005.(VI.17.) kollégiumi ajánlása nem alkalmazható, mivel felperes nem a társasági vagyon csökkenésére, hanem arra hivatkozással érvényesít igényt, hogy az alperes magatartása miatt a társaság működési lehetőségei beszűkültek. A megismételt elsőfokú eljárásban a Kúria iránymutatása szerint ezért szakértő kirendelése révén meg kell határozni a vagyoni kár bekövetkezésének időpontját, a részvények értékének változását a kár bekövetkezésének időpontja előtti és utáni időpontra vonatkozóan.

A felperes a megismételt eljárás során módosított keresetében 829.154.040,- forint és járulécai megfizetésére kérte kötelezte az alperest a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján hivatkozással arra, hogy az alperesi jogelőd jogellenes felmondása visszavonhatatlanul meghatározta a **W.Rt.** jövőbeni gazdasági lehetőségeit, lehetetlenné tette - minden egyéb körülménytől függetlenül - a társaság tevékenységének folytatását, gazdaságos működtetését. Állította, hogy a jogellenes felmondás egyrészt .... Megye területére a közbeszerzési piacról a **W.Rt.**-t kizárta, illetve határozatlan és beláthatatlan időre az 1995. évi LX. tv. (továbbiakban Kbt.) 46. § (2) bekezdés b) pontja alapján Magyarország egész területén lehetetlenné tette a **W.Rt.** részére a közbeszerzési eljárásokon való indulás lehetőségét.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte hivatkozással arra, hogy a felperesnek nincs keresetösségi joga, illetve kártérítési igénye elévült. Utalt arra, hogy a felmondás nem okozhatta a **W.Rt.** közbeszerzési eljárásokban való részvételből való kizárását, és nem áll okozati összefüggésben a felperes által állított kár a **W.Rt.** ellehetetlenülésével. Hivatkozott arra, hogy a felperes kára a részvénytársaság bevételeinek arányos részével - a **W.Rt.** által érvényesített kártérítési igény révén - megtérült, a felperes ugyanazon vagyoni hátrányt kívánja kétszeresen érvényesíteni.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a károkozás, mint jogi tény deliktuális kötelmet hoz létre a károkozó és a károsult között, ezért a felperes a Pp. 3. § (1) bekezdése szerint vitában érdekelt fél, aktív perbeli legitimációja fennáll. A részvények forgalmi értéke tekintetében nem fogadta el az igazságügyi szakértői szakvélemény megállapításait. Kifejtette, hogy a felperes a perrel érintett időszakban élt a tulajdonában álló részvények elidegenítésének, megterhelésének lehetőségével, a részvények ezáltal a piacon jelen voltak, a **W.Rt.**-től tulajdonosi szempontból független piaci szereplőkkel kötött szerződésekben meghatározott eladási ár vagy biztosítéki érték ezért megegyezik a részvények forgalmi értékével. Megállapította, hogy a szerződések alapján 2000. augusztus hó 3. napján a részvények forgalmi értéke a névértékkel azonos, 1.000,- forint/darab volt, míg 2002. szeptember hó 2. napján - a **F. Kft.**-vel kötött szerződés időpontjában - 221,- forint/darab. Álláspontja szerint a részvények teljes elértéktelenedése 2004. december hó 14. napján következett be, amikor a **M. Rt.** a hitelezőkkel felszámolás során kötendő

megállapodás sikertelenségét követően a felperes részére ellenérték nélkül adta át a tulajdonába került részvényeket.

Megállapította, hogy a részvények forgalmi értékének csökkenése, és így felperes kára a felmondást követően, legkorábban 2002. szeptember hó 2. napján következett be, ezért az alperesi jogelődhez 2007. július hó 9. napján érkezett írásba foglalt felszólítás a felperes vagyoni kárigénye vonatkozásában az elévülést megszakította. Kifejtette, hogyha a társaságot ért vagyonsökkenésen túl bizonyítottan egyéb körülmények is közrehatnak a részvények forgalmi értékének csökkenésében, akkor a részvényes a deliktuiális felelősség szabályai szerint jogosult ezen kárának megtérítését követelni, függetlenül attól, hogy a részvénytársaság a vagyonsökkenés miatt szintén kártérítést követelhet.

Megállapította, hogy a részvények forgalmi értékének csökkenése nem az alperesi jogelőd jogellenes magatartásával okozati összefüggésben következett be, hanem abban az alperesi jogelőd felmondása miatti vagyonsökkenésen túl egyéb körülmények is közrehatottak. Utalt e körben arra, hogy a romániai befektetésre és a **D.-i** Önkormányzattal kötött szerződés megfinanszírozására 2001. és 2002. évben a **W.Rt.** 82.500.000 forintot, és 145.542.869 forint pénzeszközt vont ki olyan időben, amikor a gazdasági társaság súlyos likviditási helyzetben volt, azonban az „otthonok” szerződés nyereségével reálisan nem számolhatott. Kifejtette, hogy az alperes jogelődje tulajdonosi jogkörben mondta fel az „otthonok” szerződést, nem hatóságként járt el, ezért tévesen hivatkozott a felperes a Kbt. 46. § (2) bekezdés b) pontjára. Utalt arra, hogy felperes maga határozott úgy, hogy a felmondást követően közbeszerzési eljárásokon nem indul. Kiemelte, hogy a fenti pénzkivonás, és a közbeszerzési eljáráson való részvétel hiánya a **W.Rt.** piaci lehetőségeit, jövőbeli megítélését jelentősen rontotta, a társaság vagyoni helyzete mellett pedig a részvénytársaság jövőbeni eredményességével kapcsolatos várakozások szintén jelentősen közrehatnak a részvények forgalmi értékének változásában. Utalt arra, hogy egy építkezésre specializálódott részvénytársasággal kötött szerződés felmondása jellemzően legfeljebb a társaságnak okoz kárt, a részvények forgalmi értékét is csak ezáltal befolyásolja, ez az értékcsökkenés azonban nem tartós, a kár megtérítésével helyreáll, illetve a Szegedi Ítélőtábla kollégiumi ajánlása alapján a részvényes ezen értékcsökkenés megtérítését nem követelheti. Megállapította, hogy ezért a felmondás nem lehet oka annak, hogy a részvények forgalmi értéküket teljesen vagy nagy részben elvesztették, a forgalmi értékcsökkenést a **W.Rt.** saját magatartása okozta.

Kiemelte, hogy felperes látta el a **W.Rt.** egyszemélyű ügyvezetését, így elsősorban a felperes kötelezettsége lett volna mindent megtenni a társaság likviditásának megőrzése érdekében, ennek ellenére a szakértő sem tudott választ adni arra, hogy a részvények elidegenítéséből befolyt összeget, illetve az 57.200.000,- forint tagi kölcsönt mire fordította a felperes, törekedett-e a társaság működőképességének biztosítására.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezés, fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 164., 177., 180-182., 183/A. §-ban foglaltakra figyelemmel megsértette azt a kötelezettségét, hogy az általa aggályosnak ítélt igazságügyi szakértői szakvélemény kiegészítésére a szakértőt felhívja. Utalt arra, hogy az alperes a szakvélemény forgalmi értékre vonatkozó megállapításait nem vitatta, ezért felperest e tekintetben további bizonyítási kötelezettség nem terhelte, így amennyiben a szakvélemény megállapításait az alperes nem fogadja el, a bizonyítatlanság jogkövetkezményei alperest terhelik. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen zárta ki iratellenességre hivatkozással a szakvéleményt a bizonyítékok sorából, mivel a szakvéleményben nincs ellentmondás, a szakértők több módszerrel és összehasonlítással jutottak el a végkövetkeztetéshez. Kiemelte, hogy a szakvélemény értékelte az óvadéki szerződést és a **F. Kft.**-vel kötött szerződést is, és a **F.** szerződésben megjelölt értéket szakértői módszerrel nem tudta alátámasztani, illetve a gazdasági társaság speciális helyzete, a biztosítéki szerződés gazdasági háttere miatt az FCF módszert tekintette irányadónak a vállalati érték meghatározása során. Kifejtette, hogy az óvadéki szerződés rendelkezései alapján az 54.750 db részvénycsomag piaci értéke a **M.** 1.363.264.335 forint összegű követelésállományával volt azonos. Utalt arra, hogy a károkozó magatartás - felmondás - 2002. július hó 5. és július hó 9. közötti időpontban történt, a részvények forgalmi értékét az ezt közvetlenül megelőző és követő időponttal kell megállapítani, az ezen időszakon kívüli szerződések, gazdasági események nem lehetnek meghatározóak, a részvények elértéktelenedése a felmondással - a r.-i befektetés és d.-i szerződést megelőzően - bekövetkezett, az elsőfokú bíróság által értékelt szerződések a részvények forgalmi értékére nem voltak kihatással. Kiemelte, hogy mint vezető tisztségviselő a felmondást követően mindvégig törekedett a piaci helyzet helyreállítására, az általa nyújtott tagi kölcsön is a likviditási helyzet kezelését szolgálta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte az elsőfokú eljárás, megismételt eljárás során kifejtett indokokra hivatkozással.

A fellebbezés nem megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai, és a másodfokú eljárás során kiegészített igazságügyi szakértői szakvélemény alapján kiegészíti az alábbiakkal:

A törzstőke emelést követően a felperes tulajdonában álló 75.000.000 forint névértékű részvény forgalmi értéke - a többféle könyvszakértői módszerrel elvégzett cégérték számítás eredményeit figyelembe véve - 1.262.000.000 forint volt. (20. sorszámú szakértői vélemény 39. oldal).

Könyvszakértői szemmel a felperes tulajdonában álló részvények értékének változásakor a **W.Rt.** cégértékének változását lehet értékelni, a **W.Rt.** értéke kapcsán jelenik meg a piacon a felperes részvényeinek értéke. A **W.Rt.** részvényeinek értéke a társaság eredményességétől függött. A társaság forgalmi értéke a felmondást követően 0-ra zuhant, mert minden olyan paramétert, ami a társaság jövőbeni működését meghatározta volna, negatív hatás ért. 2002. szeptember 4.-én (**F.** szerződés) a felperes részvényeinek forgalmi értéke 221 Ft./darab volt, 2003. március 19.-én (**M. Rt.** tulajdonszerzése) a részvények értéke 0 forint volt. (**M.** szakértő 26. sorszámú szakértői vélemény)

A felperes részvényeinek elértéktelenedése az alábbi tényekből állapítható meg:

1) Az Otthonok szerződés felmondásából eredő árbevétel kiesés, amely 631.613.735 forint volt. Az „Otthonok” szerződés felmondása a **W.Rt.** számára váratlanul következett be, a felmondásból fakadó árbevétel kiesés likviditási problémákat okozott, megnehezítette a folyamatban lévő, egymással gazdasági és munkaszervezési szempontból összefüggő projektek teljesítését. A felmondás következményeként ettől az időponttól kezdve konszolidált állapotról a gazdasági társaságnál nem beszélhetünk. A **W.Rt.** jövőbeli jövedelemtermelő képessége teljes mértékben bizonytalanná vált, a likviditási kockázat nagy biztonsággal előre vetítette a csőd kockázatát.

2.) A felmondást követő események egymásból következő láncolata, a **d.-i** csatornaépítés felmondása, a **sz.-i** szennyvíztelep szerződés felmondása már prognosztizálható volt, amely 75 nap alatt bekövetkezett. Az ezekből kieső további pénzbevétel 618.986.157,- forint és 338.344.670,- forint volt, aminek az összege az „Otthonok” szerződéssel együtt számítva 1.588.944.562,- forint volt. A **d.-i** csatornaépítés felmondását követően a társaság hitelképtelenné vált, gyakorlatilag ezzel befejezte a tevékenységét, elvesztette piacát. A **Sz.-M.-i.** csatornaépítés és a **k.-i** szerződés II. félév első munkáit a **W.Rt.** ugyan még teljesítette, ezek pénzbevételei azonban összesen nem érték el a 150.000.000 forintot.

3.) A fenti okok miatt a **W.Rt.-t** jelentős mértékű anyagi károk érték, amelyet az elmaradt bruttó vállalkozói díjra jutó fedezeti összeg jelentett, melynek értéke 376.885.040.- forint volt.

4) A **W.r.t.** megítélése a jó hírnév elvesztésével jelentősen romlott a piacon.

(**M.** igazságügyi szakértő másodfokú eljárásban készített 20. sorszámú szakértői véleménye 50-51. oldal).

Abban az esetben, ha az első szerződés felmondását nem követte volna a másik kettő, ha másképp alakulnak a gazdasági viszonyok, akkor a részvények értéke is másképp alakulhatott volna, ebben az esetben a befektetők is másként reagálhattak volna, más lehetett volna a befektetői kedv, értékítélet. (**M.** szakértő 8. sorszámú jkv.)

Egy cég megítélését, és a részvényei értékét nem csak egy negatív hír (felmondás), hanem egy új ügylet, egy új szerződés is befolyásolja, ha eredményes gazdálkodást folytat a cég, akkor ez a részvények értékére is kihatással van, a felmondás negatív hírértékét egy rövid időn belüli pozitív hír kompenzálhatta volna. A részvényekre csak akkor lett volna megint érdeklődés, ha a cég sikeresen talpra áll. A felmondást követően a **W.Rt.** közbeszerzési eljárásban nem indult, nem érezte olyannak a helyzetét, hogy szerződéseket kössön, vagy pályázaton induljon, „jövőbe vetett hitét elvesztette”. A felmondások után likviditási helyzete megváltozott, felszámolásba sodródott. . A felperesi részvények elértéktelenedése és a felmondás közti ok-okozati összefüggés a **W.Rt.**-nél utólag bekövetkezett események alapján, és ezek ismeretében állapítható meg. A részvényvásárlóként jelentkező fél szándékát és a részvényért általa vállalt ellenszolgáltatást befolyásolja az, hogy bízik-e abban, hogy a társaság még növelni tudja a teljesítőképességét, ugyanakkor ésszerű befektetőnek a piac és a gazdasági környezet negatív irányváltozásaira is számítania kell. (**K.** szakértő)

A **F. Kft.**-nek történt részvényértékesítéskor az ár alku eredményeként alakult ki, az árat a felperes alkudta ki, az ügyletkötést megelőzően „a **F. Rt.**-től lejöttek .... Megyebe információkat gyűjteni” a cégről, leginkább a felmondás érdekelte őket. (felperes személyes előadása a másodfokú eljárásban, 8. sorszámú jegyzőkönyv)

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli esetben a kártérítési felelősség Ptk. 339. § szerinti feltételei nem állnak fenn, részben mert a felperes az alperesi felmondás folytán a részvénytársaságnál bekövetkezett kártól független kárát nem bizonyította, illetve, az általa állított kár - addig az időpontig, amíg a részvények a tulajdonban voltak - látszatkár, a részvények tulajdonjogának átruházásakor jelentkező valós kára (tényleges kár, elmaradt haszon) és az alperesi magatartás (felmondás) közti, a kártérítési felelősséget megalapozó releváns ok-okozati összefüggést pedig nem bizonyította. E körben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását az alábbiakkal egészíti ki.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a felperesnek a kár bekövetkezését, a károkozó magatartást, valamint a károkozó magatartás és a kár bekövetkezése közti ok-okozati összefüggést kellett bizonyítania.

Nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás - tekintettel a másodfokú eljárásban kiegészített szakértői bizonyításra is - alapján a felperesi részvények felmondást megelőző forgalmi értéke, és annak változása nem volt megállapítható. A kiegészített tényállásból kitűnően az igazságügyi könyvszakértő a részvények felmondást megelőző forgalmi értékét meghatározta, e szakvélemény a perben a tényállás megállapításánál nem mellőzhető. Abból a tényből kellett tehát kiindulni, hogy a felperes részvényeinek felmondást megelőző forgalmi értéke 1.262.000.000 forint volt.

Az a tény is kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes részvényeinek forgalmi értéke a **F.** szerződés időpontjában 221 forint/ darab, a **M. Rt.** tulajdonába adáskor pedig 0 forint volt.

A felperes a károkozó magatartást kárát abban jelölte meg, hogy a tulajdonában álló részvények értéke az alperesi jogelőd felmondása (illetve a korábbi másodfokú eljárásban tett nyilatkozata szerint annak módja, azaz jogellenességre alapított volta folytán csökkent, miután azt maga is elismerte, hogy egyébként az alperest a vállalkozási szerződéstől való bármikori elállás joga törvény alapján megillette) folytán - függetlenül a részvénytársaság vagyoni helyzetétől, és a társaság bekövetkezett kárától - csökkent.

Mellőzi a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a kár bekövetkezésével kapcsolatos jogi okfejtést az alábbi okok miatt.

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság .... számú részítélete szerint a Szegedi Ítélőtábla 2/2005( VI.17) Kollégiumi ajánlása a perben azért nem volt alkalmazható, mert a felperes kárigényét arra alapította, hogy a felmondás közvetlenül - és a társasági vagyonsökkenéstől függetlenül okozott kárt a magánvagyonában. E kérdéskör már az okozati összefüggés kérdéskörébe tartozik, az okozati összefüggés bizonyítása is a felperest terhelte, azt azonban a megismételt eljárásban sem bizonyította. A kiegészített tényállásból egyértelműen megállapítható az, hogy a kirendelt szakértők a felperesi részvények értékének csökkenését a társaság vagyon helyzetének különböző módszerekkel történt vizsgálata alapján tudták csak megállapítani, **M.** szakértő arra a kifejezett kérdésre, hogy mely tényekből vonta le azt a jogi következtetést, hogy a felperes részvényeinek értéke a felmondás következményeként csökkent, csak olyan tényeket tudott felhozni, amelyek a társaságra ható tényezők voltak, a társaságnak okozott kár, a társaságot ért kedvezőtlen hatások következményeként vezette le a felperes részvényeinek értékcsökkenését. Ez pedig azt jelenti, hogy a felperes azt a tényt, hogy a felmondás közvetlen károkozó hatást fejtett ki a részvényeire, nem bizonyította, így közömbös, hogy egyébként a részvények értékcsökkenése a felmondás és a részvények átruházása közt mely időpontban következett be.

A felperes által állított tény bizonyíthatatlansága folytán a jelen ügyben is irányadónak tekinti a másodfokú bíróság a Szegedi Ítélőtábla felhívott kollégiumi ajánlásában foglaltakat, és egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy ha a részvények forgalmi értéke csökkent is a társaságot ért károkozás folytán, az a felperesnél - mindaddig amíg a részvények a tulajdonában voltak - csupán látszatkár volt, amely az alperessel szemben kártérítésre - az alábbi okok miatt - nem ad alapot.

A gazdasági társaságban való részesedés megtestesítője a gazdasági társaság fajtájától függően a részvény, üzletrész, vagyoni betét. A társasági részesedés olyan tagsági és vagyoni jogokat megtestesítő vagyoni értékű jogosultság összesség, amelynek értéke az üzletrész és részvény esetében forgalmi értéke van. A társasági részesedést ténylegesen a társaság tagjának magánvagyonához

tartozik, a részvénytulajdon őt illeti. A gazdasági társaság vagyonának értékcsökkenése a részvény értékét is szükségképpen csökkenti, a társasági vagyonnövekedés elmaradása pedig a részvény forgalmi értéknövekedés elmaradását is okozza. Ebből formálisan arra lehetne következtetni, hogy a gazdasággal szemben kontraktuális károkozás - a gazdasági társaság összvagyonának csökkenése vagy értéknövekedésének elmaradása miatt - a társaság tagjának társasági részesedésben megnyilvánuló saját magánvagyonának a károsodását is eredményezi.

Valójában azonban nincs szó önálló, külön érvényesíthető vagyoni hátrányról. A jogalanyiség ugyanis jogi személy létesítése esetén megkettőződik. Az elkülönült vagyontömeg jogosultja, tulajdonosa a jogi személy társaság lesz, a létesítőnek (tagnak) megszűnnek az elkülönült vagyontömegre vonatkozó tulajdonosi jogai, de nem tulajdonosa magának a társaságnak sem; a társaság tulajdonába adott, „bevitt” vagyona helyébe a társasági részesedés lét (vagyoni értékű jog, értékpapír), amely meghatározott tagsági, vagyoni jogokra jogosít. A társaság részesedések értéke azonban nem független, önálló, hanem a társasági vagyon határozza meg, tartalmilag mindkettőnek ugyanaz a fedezete: a közös rendelkezésre bocsátott vagyontárgyak, vagyoni eszközök, vagyontömeg. Ha az absztrakt jogi személy vagyona hátrányt szenved, az egy és ugyanazon vagyoni hátrány, mint a társasági részesedés (részvény) értékcsökkenése. Valójában az elkülönült jogi személyiség fikciója az üzleti kockázat körébe nyújt előnyöket: korlátozza az abban résztvevő személyeknek a magánvagyonuk terhére történő felelősségét, mert behatárolhatják azt a vagyoni kört, amelyet üzleti célokra kockáztatni kívánnak. A jogi konstrukció előnyének azonban a másik oldala, és szükségszerű következménye, az elkülönült jogalanyiség fogalmilag kizárja, hogy a tag a társasági vagyon csökkenése, értékvesztése miatt a társasági részesedés értékcsökkenése címén ugyanazt a kárt deliktuális jogcímen érvényesíthesse. Fentiekre tekintettel a társasági részesedés értékcsökkenése csak formálisan valósítja meg a társasági tag magánvagyonában esett hátrányt, a tag magánvagyonában esett hátrány „látszat kár”, saját jogú igény érvényesítése esetén a kár - mint a kártérítési felelősség egyik eleme - ilyen esetben hiányzik.

Felmerülhet azonban a felperes önálló kárigénye - az alábbi okok miatt - abban az időpontban, amikor az részvényei tulajdonját másra ruházta át, és így megszűnt a társasági vagyon közvetett tulajdonosa lenni. Az a tény, hogy később a részvények tulajdonjogát újra megszerezte, csak a kár megtérülése szempontjából bírna jelentőséggel, azonban a részvények visszaszerzési értéke is nulla volt, így e ténynek nincs a perben relevanciája.

Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A Ptk. 355 § (4) bekezdése a kár négy elemét különbözteti meg: a tényleges kárt, az elmaradt vagyoni előnyt, a vagyoni hátrány csökkentéséhez,

kiküszöböléséhez szükséges költségeket, és a nem vagyoni kárpótlást. A tényleges kár azáltal merül fel, hogy a károsult valamely dolga megsérül, elpusztul, megrongálódik, elvesz, ilyenkor a kár összege a dologban, illetve a károsult vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés, hiány, az elmaradt vagyoni előny körébe pedig a jövedelemvesztés, az elmaradt haszon tartozik.

A felperes keresetében a részvény forgalmi értékének csökkenésében megnyilvánuló vagyonvesztést érvényesített, mint kárt. A részvényesnek az alaptőkéhez való hozzájárulása kikerül a részvényes magánvagyonából, és ennek tulajdonjogát a társaság szerzi meg. A hozzájárulás ellenében részvényesi jogviszony keletkezik, amelynek igazolására a részvényes részvényt kap. A részvényen feltüntetésre került a névérték, amely azt tanúsítja, hogy a részvényes az alaptőkéhez milyen értékű vagyoni hozzájárulást teljesített, és meghatározza a részvényesi jogok gyakorlásának az alaptőkére vetített arányát. A részvény által megtestesített jogok arányaiban a névértékhez igazodnak, de vagyoni értékük nem azonos a névértékkel, a részvény névértéke nem mutatja a részvényes vagyonába tartozó jogok tényleges értékét. A részvénykibocsátásával a részvény névértéke a társaság tulajdonába kerül, a részvény, mint értékpapír a részvényes tulajdonává, vagy vagyonává válik, és lehetőséget biztosít a benne megtestesülő jogok mobilizálására. A részvény, mint ingó dolog értékét a forgalmi értéke adja. A részvényes elidegenítheti, avagy biztosítékkul lekötheti, de a kockázat körébe tartozik, hogy elidegenítésével hozzájuthat-e a befektetéséhez, vagy annak egy részéhez (EBH2008/1791. szám alatt közzétett elvi bírósági határozat).

Fentiekre tekintettel a részvényes tényleges kára az, ha a befektetett tőkéhez nem jut hozzá, míg elmaradt vagyoni előnye az, ha a részvényt nem tudja haszonnal értékesíteni. A részvényesnek tényleges kára a részvény értékesítésekor, mobilizálásakor következhet be, mert az részvény névérték alatti értékesítésével elveszti annak lehetőségét, hogy a befektetett részesedéshez hozzájusson, és ugyanígy csak a részvény elidegenítésekor állapítható meg az, hogy a névértékhez, befektetéshez képest hasznot realizál-e, vagy a remélt vagyoni előnyhöz nem jut hozzá. Ez esetben a kárigény ténybeli alapja az, hogy a részvényes az általa megjelölt károkozó magatartás miatt (ok-okozati összefüggés) nem tudott az eladás eredményeként befektetéséhez hozzájutni (tényleges kár), abból haszonra szert tenni (elmaradt vagyoni előny), károkozó magatartás hiányában a részvény a károkozó magatartás kifejtését megelőző értéken értékesíthető lett volna.

Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a másodfokú tárgyaláson meghallgatott M. igazságügyi szakértő a fenti megállapításokkal összhangban úgy nyilatkozott (Gf.8. sorszám alatti jegyzőkönyv), hogy a részvényes akkor érzékeli vagyonának változását, amikor a részvényt értékesíteni akarja, ekkor lesz „kézzel fogható számára, hogy a részvények értéke nulla”. Dr. K. igazságügyi szakértő szintén hangsúlyozta, hogy a „részvényes számára a részvény értékcsökkenésének ténye akkor válik kérdéssé, ha a realizálni akarja ebből a bevételt, tehát ha értékesíteni akarja a részvényt, akkor az az a pillanat, amikor érzékelhetővé válik számára, hogy

a részvényekért alacsonyabb, vagy magasabb árat kaphat-e, mint a névérték, vagy esetleg a korábbi érték".

A felperes a 2002. napján kelt szerződéssel a **F. Rt.**-nek 20.250 db 1.000 forint névértékű részvényt, részvényenként 221 forint vételárért értékesített. A **M. Rt.**, mint hitelező és a **W.**, mint adós, továbbá a felperes, mint óvadéknyújtó között létrejött szerződés alapján a 2013. március hó 19. napján megkötött megállapodás szerint a **M.** átmenetileg igényt tartott a részvényekre, a megállapodás viszont a részvények értékét nem tartalmazta, a **M. Rt.** cégkönyveiben a részvények nulla forint értéken szerepeltek. A felperesnek ezért azt kellett bizonyítania a perben, hogy az alperesi felmondás és az értékesítés során elért vételár közti különbözet (veszteség, elmaradt haszon) oka az alperesi felmondás volt, azonban e tény sem nyert a perben bizonyítást.

A szakértők tényállásban rögzített megállapításaiból az következik, hogy felmondás a részvénytársaság vagyonában vagyoni hátrányt okozott, piaci pozícióit kedvezőtlenül befolyásolta, piaci hírnevét rontotta, likviditási helyzetét megrendítette. A felmondás ugyan elindított egy folyamatot, a folyamat későbbi eredményét - a társaság cégértékének, és ezért a felperesi részvények értékének nullára csökkenését - azonban számos, a társaságban rejlő olyan ok - a társaság korábban is likviditási nehézségekkel küszködött, több alkalommal a felmondást megelőzően tagi kölcsönként tőkepótlásra szorult, a r.-i befektetés, és a d.-i ügylet szabad pénzeszközöket vont el, a felmondást követően a társaság „elvesztette jövőbe vetett hitét”, új szerződéseket nem kötött, közbeszerzései eljárásban nem indult - idézte elő, amelyről az alperesnek tudomása, és amelyre ráhatása nem volt. Ha a felmondás a társaságot kedvezőbb gazdasági pozícióban éri, ha a felmondást követő események másként alakulnak, az eredmény is más lehetett volna, ezt a szakértők is megerősítették. Ugyanakkor az sem zárható ki, hogy a per alapjául szolgáló felmondás nélkül a társaság egyébként - mivel amúgy is likviditási nehézségekkel küzdött - nem került volna ugyanilyen helyzetbe. A felmondás időpontjában az alperes nem láthatta előre felmondása ilyen távoli következményeit (megjegyezve, hogy egyébként a felmondás számára a részvénytársaság felé a Ptk.395.§ (1) bekezdése értelmében megengedett magatartás volt), nem is volt tőle elvárható ezek előrelátása. Az új Ptk. 6:521.§-a ilyen esetben az okozati összefüggés megállapíthatóságát ki is zárja. Bár a jelen ügyben az új Ptk. nem alkalmazható, a Ptk.339.§.-ának helyes - az Alaptörvény 28.cikkével összhangban való - a „józan ész” követelményét szem előtt tartó értelmezésével arra a következtetésre kell jutni, hogy károkozó magatartás és az eredmény közti olyan távoli ok-okozati összefüggésre, amely esetén az eredmény bekövetkezése vagy elmaradása jórészt a közvetlen károsult személyében rejlő okoktól függ csupán, kártérítési igény nem lehet alapozni. (BDT.2013.2893) Ellenkező értelmezés oda vezethetne, hogy egy szerződéses kapcsolatban szerződést szegő fél végső esetben a szerződéses partnere, ezek tulajdonosai, és akár további közvetett tulajdonosai tönkremeneteléért is felelős volna, ez az értelmezés azonban ellenkezik a józan ész követelményével.

A fenti módosított indokokra tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése alaptalan volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli a másodfokú eljárásban felmerült költségeit, és köteles megtéríteni az alperes fellebbezési eljárási költségét.

Illetékről az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróságnak rendelkeznie nem kellett.

Pécs, 2015. február 19.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. előadó bíró,  
Dr. Berki Csilla s.k. bíró